



# Passend Onderwijs voor kinderen en jongeren met een visuele beperking

Er zijn in Nederland zo'n 3.000 kinderen en jongeren met een visuele beperking. Zij hebben net als andere kinderen en jongeren recht op passend onderwijs. Cluster 1 onderwijs biedt onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking. Voor scholen die onderwijs geven aan een leerling met een visuele beperking, zijn er 3 vormen van deskundige ambulante onderwijskundige begeleiding. In deze folder leest u over deze vormen van ondersteuning.

# Passend Onderwijs voor kinderen en jongeren met een visuele beperking

## Passend (voortgezet) speciaal onderwijs

Passend onderwijs is een onderwijsaanbod dat is afgestemd op individuele vragen, behoeften en mogelijkheden van blinde en slechtziende leerlingen. Een relatief klein deel van de kinderen en jongeren die slechtziend of blind zijn – circa 20% – volgt (voortgezet) speciaal onderwijs op een onderwijsinstelling voor leerlingen met een visuele beperking. Deze leerlingen hebben vaak meerdere hulpvragen. Naast een visuele beperking kunnen leerlingen te maken hebben met sociaal emotionele problemen, leermoeilijkheden, een verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking of er kan sprake zijn van een syndroom. Binnen een gespecialiseerde setting op een onderwijsinstelling van cluster 1, wordt ingespeeld op de individuele hulpvragen en mogelijkheden van de leerling. Op deze manier kan de leerling zich zo optimaal mogelijk ontwikkelen.

## Passend thuisnabij onderwijs met ambulante onderwijskundige begeleiding

Veruit het grootste deel van de kinderen en jongeren met een visuele beperking – ruim 80% – ontvangt passend onderwijs op een reguliere PO-school (basisschool of sbo-school), een reguliere VO-school, een andere school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, het mbo of (in beperkte mate) het hbo of wo.

Scholen die onderwijs geven aan een leerling met een visuele beperking, kunnen rekenen op deskundige begeleiding en advies van een onderwijsinstelling uit cluster 1. In Nederland zijn er twee onderwijsinstellingen voor cluster 1: Visio Onderwijs en Bartiméus Onderwijs. Samen bedienen zij vanuit diverse (school)locaties het hele land.

De ondersteuning vanuit een onderwijsinstelling voor cluster 1 bestaat uit drie componenten:

- ambulante onderwijskundige begeleiding en advies aan scholen/instellingen die onderwijs geven aan een leerling met een visuele beperking
- cursussen voor leerkrachten/docenten die onderwijs geven aan leerlingen met een visuele beperking, alsmede cursussen voor de leerlingen en de ouders
- aanvullende bekostiging voor reguliere PO en VO-scholen.

Hierna leest u beknopt wat deze drie vormen van ondersteuning inhouden.

# Ambulante onderwijskundige begeleiding

Alle scholen waar leerlingen met een visuele beperking onderwijs volgen, alsmede de leerling zelf, kunnen rekenen op ambulante onderwijskundige begeleiding (aob) door gespecialiseerde aob-leraren van een onderwijsinstelling van cluster 1.

Ambulante onderwijskundige begeleiding is erop gericht om de belemmeringen bij deelname aan het (regulier) onderwijs, zo veel mogelijk weg te nemen én om de leerling te leren zo goed mogelijk om te gaan met de belemmeringen die hij ervaart. In een begeleidingsplan dat de aob-leraar samen met (de leraar/docent van) de school en de ouders / leerling opstelt, wordt de ondersteuningsvraag verduidelijkt, worden doelen geformuleerd en worden de afspraken over de begeleiding vastgelegd.

De aob-leraar adviseert de leraar/docent over het aanbieden van onderwijs aan de leerling, het lesmateriaal, het gebruik van hulpmiddelen etc. Ook ondersteunt de aob-leraar de leerling. Periodiek voert de aob-leraar begeleidingsgesprekken op de school waar ook ouders bij uitgenodigd worden. De frequentie is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte.

## Hybride vormen

De onderwijsinstellingen voor cluster 1 ontwikkelen nieuwe vormen van ondersteuning en combinaties van ondersteuningsvormen. Zo is het mogelijk dat een leerling tijdelijk deels naar de eigen school gaat en deels naar het speciaal onderwijs van cluster 1, om bijvoorbeeld het braille onder de knie te krijgen en voor extra ondersteuning op 'oriëntatie & mobiliteit'. Deze tijdelijke periode kan gevolgd worden door extra intensieve begeleiding door de aob-leraar gericht op bijvoorbeeld het brailleschrift.

Momenteel verkennen we het model waarbij een VO-leerling met een visuele beperking op afstand (via digitale aansluiting) deelneemt aan enkele lessen in het voortgezet speciaal onderwijs van cluster 1. Hierbij valt te denken aan lessen in de vakken wiskunde, natuurkunde of bijvoorbeeld biologie.

Andersom ontstaan er ook meer mogelijkheden voor (zeer) lichte ondersteuning in de vorm van een telefonisch of digitaal consult bij een aob-leraar. Maatwerk is dus het credo voor de vormgeving van het aanbod.

# Cursussen

Leraren en docenten die een leerling met een visuele beperking in hun klas hebben, kunnen deelnemen aan cursussen om hun handelingsvaardigheid te vergroten. Ditzelfde geldt voor IB-ers, zorgcoördinatoren of mentoren. Op [www.eduvip.nl](http://www.eduvip.nl) wordt verwezen naar het cursusaanbod van de onderwijsinstellingen van cluster 1. Er zijn onder andere cursussen voor leraren van groep 1 en 2, van groep 3 t/m groep 5 en van groep 6 t/m groep 8. Ook zijn er cursussen op het gebied van bewegingsonderwijs of bijvoorbeeld voor het geven van de vakken wiskunde en natuurkunde aan een leerling met een visuele beperking. De meeste cursussen worden gratis aangeboden, soms zijn er cursuskosten aan verbonden.

Er zijn daarnaast cursussen voor ouders en voor de leerlingen zelf. Voor ouders zijn er cursussen die hen inzicht geven in de ontwikkeling van hun slechtziende of blinde kind en hoe zij hun kind kunnen ondersteunen in zijn ontwikkeling.

De cursussen voor de leerlingen zijn gericht op ICT, verschillende vormen van mobiliteit, sociale vaardigheden, het omgaan met de handicap, het gaan studeren of het kiezen van een beroep. Deze cursussen worden voor kinderen tot 18 jaar, vergoed door de zorgverzekering.

## Aanvullende bekostiging voor PO- en VO-scholen

Een reguliere basisschool, sbo-school en een VO-school kunnen daarnaast in aanmerking komen voor aanvullende bekostiging, op grond van 'de regeling aanvullende bekostiging voor visueel gehandicapte leerlingen in het PO en VO'. Hiervoor kan de school een aanvraag indienen bij de onderwijsinstelling voor cluster 1, die betrokken is bij de begeleiding. Op de website [www.eduvip.nl](http://www.eduvip.nl) is hierover meer informatie te vinden. De extra middelen zijn bedoeld voor de bekostiging van extra formatie en/of de aanschaf van speciale leermiddelen.

De commissie van onderzoek van de desbetreffende onderwijsinstelling van cluster 1, kent – op grond van landelijke geldende indicatiecriteria – een arrangement voor ambulante onderwijskundige begeleiding toe en besluit over de aanvraag tot aanvullende bekostiging. De commissie kan een licht, een standaard, een intensief of een zeer intensief arrangement toekennen.

Het toegekende arrangement in combinatie met het leerjaar waarin de leerling zit en of de school voor de leerling al eerder bekostiging heeft ontvangen, bepaalt de hoogte van de aanvullende bekostiging. In de eerder genoemde regeling is dit uitgewerkt.

# Meer informatie

Voor vragen of nadere informatie over de dienstverlening van de onderwijsinstellingen van cluster 1, verwijzen we u graag naar [www.eduvip.nl](http://www.eduvip.nl) en de websites van de onderwijsinstellingen van cluster 1: [www.visio.org](http://www.visio.org) en [www.bartimeus.nl](http://www.bartimeus.nl).

## Adressen onderwijsinstellingen cluster 1

### Koninklijke Visio

#### Aanmelding en informatie

Cliëntservicebureau T 088 585 85 85  
[www.visio.org/onderwijs](http://www.visio.org/onderwijs)

#### Visio Onderwijs - schoollocatie

##### Onderwijs Amsterdam

>>> so, vso en (v)so-mb  
Burgemeester Eliasstraat 76  
1063 EX Amsterdam  
T 088 585 60 00  
[onderwijsamsterdam@visio.org](mailto:onderwijsamsterdam@visio.org)

##### Onderwijs Haren

>>> so en (v)so-mb  
Rijksstraatweg 284  
9752 CL Haren  
T 088 585 75 00  
[onderwijsharen@visio.org](mailto:onderwijsharen@visio.org)

##### Onderwijs Breda

>>> (v)so-mb  
Galderseweg 65  
4836 AC Breda  
T 088 585 82 00  
[onderwijsbreda@visio.org](mailto:onderwijsbreda@visio.org)

##### Onderwijs Grave

>>> so, vso en (v)so-mb  
Jan van Cuykdijk 1  
5361 HM Grave  
T 088 585 82 50  
[onderwijsgrave@visio.org](mailto:onderwijsgrave@visio.org)

##### Onderwijs Rotterdam

>>> so, vso en (v)so-mb  
Heindijk 4  
3079 PM Rotterdam  
T 088 585 83 30  
[onderwijsrotterdam@visio.org](mailto:onderwijsrotterdam@visio.org)

#### Visio ambulante onderwijskundige begeleiding

##### Noord-Nederland

T 088 585 75 00  
[aobharen@visio.org](mailto:aobharen@visio.org)

##### Midden en West-Nederland

T 088 586 17 30  
[aobamsterdam@visio.org](mailto:aobamsterdam@visio.org)

##### Zuid en Zuidwest-Nederland

T 088 585 82 50  
[aobrotterdam@visio.org](mailto:aobrotterdam@visio.org)

### Bartiméus

#### Aanmelding en informatie

Bartiméus Infolijn T 088 88 99 888  
[www.bartimeus.nl/onderwijs](http://www.bartimeus.nl/onderwijs)

#### Bartiméus Onderwijs - schoollocaties

##### Onderwijs Zeist

>>> so  
Van Renesselaan 30A  
3703 AJ Zeist  
T 030 69 82 216  
[secretariaat-vso-so@bartimeus.nl](mailto:secretariaat-vso-so@bartimeus.nl)

##### Onderwijs Zeist

>>> vso  
Van Renesselaan 30A  
3703 AJ Zeist  
T 030 69 82 346  
[secretariaat-vso-so@bartimeus.nl](mailto:secretariaat-vso-so@bartimeus.nl)

##### Onderwijs Doorn (de Bosschool)

>>> (v)so-mb  
Oude Arnhemsebovenweg 3  
3941 XM Doorn  
T 0343 52 65 76  
[bosschoolsecretariaat@bartimeus.nl](mailto:bosschoolsecretariaat@bartimeus.nl)

##### Onderwijs Lochem

>>> so  
Graanweg 1B  
7242 AT Lochem  
T 0573 28 90 20  
[onderwijslochem@bartimeus.nl](mailto:onderwijslochem@bartimeus.nl)

#### Bartiméus ambulante onderwijskundige begeleiding

##### Midden/West-Nederland

T 030 69 82 219  
[secretariaat-aob@bartimeus.nl](mailto:secretariaat-aob@bartimeus.nl)

##### Oost-Nederland

T 088 88 99 838 (Zwolle)  
T 0573 28 90 20 (Lochem)  
[secretariaat-aob@bartimeus.nl](mailto:secretariaat-aob@bartimeus.nl)

# Colofon

Deze brochure is een uitgave van VIVIS Onderwijs.

## Bartiméus:

Voor alle mensen  
die slechtziend of blind zijn

Visio 

